

ПРАВИЛНИК ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ ЗА ПОМИРЕНИЕ И АРБИТРАЖ

Издаден от Министерство на труда и социалната политика

Обн. ДВ. бр.35 от 16 Април 2003г., изм. ДВ. бр.29 от 5 Април 2005г., изм. ДВ. бр.20 от 12 Март 2010г., изм. и доп. ДВ. бр.29 от 10 Април 2012г., изм. ДВ. бр.59 от 3 Август 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 1 Ноември 2013г., изм. ДВ. бр.39 от 9 Май 2014г.

Глава първа. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. С правилника се уреждат дейността, числеността, структурата и организацията на работата на Националния институт за помирение и арбитраж, наричан по-нататък "института", както и функциите на неговите организационни структури и административни звена.

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) Институтът е юридическо лице към министъра на труда и социалната политика със седалище София и с ранг на изпълнителна агенция.

(2) Институтът се ръководи и представлява от директор.

Чл. 3. (1) Институтът е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.

(2) Издръжката на института се формира от бюджетни средства и от собствени приходи.

(3) Източниците на собствени приходи са:

1. от национални и международни програми;
2. от отпечатване и разпространение на материали, свързани с дейността на института;
3. от информационно обслужване;
4. от провеждане на курсове и семинари;
5. от дарения;
6. други.

Чл. 4. Основна дейност на института са посредничеството и арбитражът при уреждане на колективните трудови спорове.

Чл. 5. При осъществяване на основната си дейност институтът:

1. събира, съхранява и анализира данни самостоятелно и в сътрудничество със социалните партньори за:

- а) колективното трудово договаряне;
  - б) възникналите колективни трудови спорове;
  - в) причините за възникване на колективните трудови спорове;
  - г) способите и сроковете за уреждането на колективните трудови спорове;
2. класифицира информация по:
- а) видове икономически дейности;
  - б) вида на предприятията - малки, средни, големи;
  - в) характер на исканията;
  - г) брой на работниците и/или служителите, засегнати от колективния трудов спор;
3. разработва програми за обучение;
4. провежда обучения на посредници и арбитри;
5. поддържа база от данни с информация за посредниците и арбитрите, както и за

проведените обучения с тях;

6. осъществява сътрудничество с български и международни институции и организации във връзка с дейността на института;

7. (отм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.)

8. издава информационни издания, лекторски материали и други, свързани с дейността на института;

9. организира специализирано обучение в страната и в чужбина, свързано с дейността на института;

10. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) участва в разработването на нормативни актове и предлага на министъра на труда и социалната политика усъвършенстване на нормативната уредба относно уреждането на колективните трудови спорове;

11. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) проучва и предлага за реализация добрата чуждестранна практика в областта на уреждането на колективните трудови спорове;

12. (нова - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) публикува на официалната интернет страница на НИПА действащите колективни трудови договори, сключени по реда на чл. 51б и 51в от Кодекса на труда;

13. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) осъществява и други функции, възложени му с нормативни актове.

Глава втора. ДИРЕКТОР

Чл. 6. (1) Директорът на института се назначава от министъра на труда и социалната политика по трудово правоотношение, след консултации с надзорния съвет на института.

(2) Директорът ръководи, координира и контролира осъществяването на цялостната дейност на института съобразно нормативно установените правомощия, като:

1. осъществява оперативното ръководство на института и го представлява;

2. организира разработването и изпълнението на програмите на института;

3. внася в надзорния съвет на института за утвърждаване:

а) проекти на програми за дейността на института;

б) проект на бюджет и отчет за изпълнението на бюджета на института;

4. сключва договори, свързани с дейността на института;

5. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) провежда гарантирана, открита и достъпна информационна политика за дейността на института, като спазва разпоредбите на Конституцията и законите на страната, както и принципа за поверителност на информацията, станала достояние при уреждането на колективни трудови спорове;

6. взаимодейства с органите на държавната администрация, организациите на работодателите и на работниците и служителите, както и с други организации, органи и лица във връзка с дейността на института;

7. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) издава удостоверенията на посредниците и арбитрите;

8. (доп. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) утвърждава образец на печата на института и образец на удостоверенията на посредниците и арбитрите;

9. (доп. - ДВ, бр. 20 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2012 г.) утвърждава длъжностното разписание и длъжностните характеристики;

10. (отм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.)

11. сключва, изменя и прекратява трудовите договори с лицата, работещи в института по трудово правоотношение;

12. командирова със заповед служителите от института в страната и в чужбина;

13. командирова членовете на надзорния съвет в страната и в чужбина;

14. изготвя и представя на надзорния съвет доклад за дейността на института до министъра на труда и социалната политика;

15. разпорежда се с бюджета на института;

16. (нова - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) утвърждава проекти, ръководства и правила и издава индивидуални административни актове, свързани с дейността и организацията на работа на института в рамките на своята компетентност;

17. (предишна т. 16 - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) осъществява и други функции, свързани с дейността на института.

(3) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2012 г.) Дейността на директора се подпомага от заместник-директор, който:

1. осигурява организацията и условията за ефективна работа и отговаря за взаимодействието между административните звена;

2. организира и контролира изпълнението на задачите в администрацията на института;

3. отговаря за планирането и отчетността при изпълнението на ежегодните цели на администрацията на института;

4. изготвя ежегодно доклад за състоянието на администрацията на института;

5. организира и отговаря за стопанисването и управлението на ползваните недвижими имоти и движими вещи, предоставени на института;

6. контролира и отговаря за работата с документите и тяхното съхраняване и за опазването на служебната тайна;

7. организира разработването и предлага на директора на института за утвърждаване вътрешни правила и процедури;

8. осъществява и други дейности, предвидени в нормативни актове или възложени му от директора на института.

(4) (Предишна т. 17 - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 29 от 2012 г.) При отсъствие на директора той се замества от заместник-директора на института.

Глава трета.

СТРУКТУРА И ФУНКЦИИ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ИНСТИТУТА

Чл. 7. (1) Институтът е организиран в една дирекция.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г., изм. - ДВ, бр. 20 от 2010 г.) Общата численост на персонала на института се определя с постановление на Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) Администрацията на института:

1. осигурява техническото изпълнение на правомощията на директора и дейностите по административното обслужване на страните в колективните трудови спорове;

2. разработва проект на бюджет и отчет за изпълнението на бюджета на института;

3. разработва проекти на програми и изготвя отчет за изпълнението на програмите на института;

4. организира и координира провеждането на обучението на посредниците и арбитрите;

5. поддържа базата с данни за:

а) колективното трудово договаряне;

б) възникналите колективни трудови спорове;

в) причините за възникване на колективни трудови спорове;

г) способите и сроковете за уреждането на колективни трудови спорове;

д) посредниците и арбитрите с персонални данни за тях, както и за обучението, което са

преминали, и за споровете, при които са посредничили или са били арбитри;

е) броя на засегнатите от колективни трудови спорове;

6. подготвя провеждането на международни срещи и прояви в областта на дейността на института;

7. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) съдейства на страните по колективните трудови спорове да постигнат съгласие за образуване на посреднически и арбитражни процедури;

8. разработва и участва в разработването на проекти на нормативни актове, свързани с дейността на института;

9. проучва и предлага за реализиране добрата чуждестранна практика в областта на уреждане на колективните трудови спорове;

10. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) съхранява документацията от дейността на института;

11. осигурява техническото и административното обслужване на дейността на надзорния съвет на института;

12. води регистър на издадените удостоверения на посредниците и арбитрите;

13. осъществява протоколната дейност и връзките с обществеността;

14. извършва счетоводното отчитане на приходите и разходите;

15. изготвя месечните, тримесечните и годишните отчети за касовото изпълнение на бюджета на института;

16. осъществява процесуалното представителство на института;

17. подготвя проекти на договори и дава становища по законосъобразността на договори, предложени на института;

18. изготвя длъжностното и поименното разписание на института;

19. подготвя документи, свързани с възникването, изменението и прекратяването на трудовите правоотношения в института;

20. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) съхранява личните досиета на служителите на института;

21. изготвя месечните и годишните оборотни ведомости на института;

22. осъществява и други функции, възложени със заповед от министъра на труда и социалната политика или директора на института;

23. разработва информацията и следи за актуалността ѝ на електронния адрес (страница) на института в интернет;

24. събира, съхранява и обобщава мнения и препоръки за дейността на института.

Глава четвърта. ПОСРЕДНИЦИ И АРБИТРИ

Чл. 9. (1) Посредник или арбитър може да бъде само лице, включено в списъка на посредниците и арбитрите, утвърден от надзорния съвет на института.

(2) Посредниците и арбитрите се предлагат на надзорния съвет на института за включване в списъка на посредниците и арбитрите от страна на държавата, национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.)

(4) Посредниците и арбитрите, предложени от национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, се определят от националните им представителни органи, а на държавата - от министъра на труда и социалната политика.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) При необходимост надзорният съвет на института може да утвърди допълнителен брой посредници и/или арбитри.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) Утвърдените от надзорния съвет на института посредници и арбитри получават удостоверение, с което се легитимират пред страните по спора.

Чл. 11. Надзорният съвет на института може да изключи от списъка посредник или арбитър:

1. за груби нарушения на установените правила;
2. за уронване на престижа и доброто име на института;
3. (доп. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) при обективна невъзможност за изпълнение на задълженията му за срок, по-дълъг от шест месеца;
4. по негово желание;
5. (нова - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) при системен неоснователен отказ от участие в уреждането на колективен трудов спор.

Чл. 12. Списъкът на посредниците и арбитрите се актуализира по реда на неговото приемане.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) (1) Възнаграждението, както и всички други разноски във връзка с уреждането на спора, които се дължат от страните по спора на посредника, арбитъра или членовете на арбитражната комисия, се определят по споразумение между тях и спорещите страни чрез посредничеството на директора на института.

(2) Възнаграждението по ал. 1 се определя почасово.

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г.) (1) Посредникът, арбитърът или председателят на арбитражната комисия депозират в института сключеното споразумение или постановеното арбитражно решение не по-късно от три дни след уреждането на спора.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) Копие от депозираното в Националния институт за помирение и арбитраж арбитражно решение се изпраща незабавно на страните по спора.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2013 г.) В срока по ал. 1 посредникът, арбитърът или председателят на арбитражната комисия предоставят на директора на института справка за уреждането на спора или за прекратяване на дейността поради непостигнато съгласие на страните по спора.

Глава пета. НАДЗОРЕН СЪВЕТ

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2012 г.) Членовете на надзорния съвет на института за участието си в заседанията на съвета получават възнаграждение в размер, определен от министъра на труда и социалната политика.

(2) Възнаграждението по чл. 1 се заплаща за всяко заседание, на което членът на надзорния съвет е присъствал.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2012 г.) Директорът и представителите на държавата в надзорния съвет на института не получават възнаграждение по ал. 1.

Чл. 16. Надзорният съвет на института взема решения за командироване на свои членове в страната и в чужбина.

Глава шеста. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2012 г.) (1) Работното време на служителите на института е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица.

(2) Работното време на служителите по ал. 1 е с променливи граници от 8 ч. до 18,30 ч. със задължително присъствие на служителите на работното място от 10 до 16,30 ч., с обедна почивка 30 минути между 12 и 14 ч. и задължително отработване на 8-часовия работен ден.

(3) Редът за въвеждане на работно време с променливи граници се определя с акт на

директора.

(4) Отчитането на работното време на служителите се извършва чрез система за контрол чрез идентификацията с магнитна карта.

Чл. 18. (1) Документите, изпратени до института от държавни органи, юридически или физически лица, ведомства и институции, се завеждат във входящ регистър, като се отбелязва датата на получаването им.

(2) При завеждането на документите се извършва проверка за наличието на всички материали, посочени в тях, и се образува служебна преписка, която се разпределя според адресата и съдържанието ѝ.

Чл. 19. Директорът разпределя преписките с резолюция, която съдържа указания, срок за изработване, дата и подпис.

Чл. 20. Изходящите от института документи се съставят в два екземпляра. Вторият екземпляр съдържа имената и подписа на служителя, изготвил документите.

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2012 г.) Служителите на института могат да се награждават с отличия за образцово изпълнение на служебните им задължения.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2012 г., отм. - ДВ, бр. 59 от 2012 г.)

Чл. 22. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2012 г.) Организацията на работата, пропускателният режим и други специфични вътрешни процедури се уреждат с акт на директора на института.

Заключителни разпоредби

Параграф единствен. Правилникът се утвърждава на основание чл. 4а от Закона за уреждане на колективните трудови спорове.

Приложение № 1 към чл. 6, ал. 2, т. 7
(Отм. - ДВ, бр. 39 от 2014 г.)

Приложение № 2 към чл. 14, ал. 3
(Изм. - ДВ, бр. 29 от 2005 г., в сила от 05.04.2005 г., отм. - ДВ, бр. 39 от 2014 г.)